

Gierik 66, maart 2000

Bert Bevers

Blik op het nabije

WINTER

pluchen intermezzo in een café met vlokschuim
tegen ramen. in driekwartsmaat danst zich een
scherzo neonschijnsel door. ruim gedachten op,

hoor klanten klagen over gladheid, kou
en leegte buiten. ik snap hen niet. december
is beloftevol: een maand die wind in haar

en ogen toesmijt, een extra glans nog geeft aan
geur van mandarijnen onder nagels en aan avond.

voor zulk begrip is men zo doof als tarwe.
blik op nabije tuin dan maar: daar willen

rode bessen winter zeggen

ROXY

zijn vader verricht in de cabine
routineus het werk: spoelen
worden verwisseld, koolspitsen vervangen

eigen vlees en bloed laat
kijken, zien wat hij productie weet
maar hem wereldwijd verlangen is

in de zwarte zaal het jongetje zit
het weet dat alles eindigt

glad als een eierschaal
wacht buiten het leven

Frans August Brocatus

Van glas in lood

I.

zij houdt hem vast
in haar greep rechtshandig
zoals zij eet en afscheid neemt.

hij gehoorzaamt haar gekleed al
voor de lange wandeling via
omwegen naar zijn eigen huis.

licht klinkt in het trappenhuis
massief de deur dubbel in de diepte

uitgekamd staan zij op de overloop
dicht en aangeraakt door ogen blikken.

II.

zij legt haar linkerhand
verloren op zijn schouder een komma
in de zin van haar gebaar.

hij voelt haar vol ledig
geur over heupen gestreeld
de strepen die kleren trekken.

het trappenhuis vult zich met licht
en lucht de kamerdeuren blijven dicht

zij weifelen kiezen de muur slaan
elkaar in een hoek gade en bruidegom.

III.

zij staat daar ééndelig gekleed
en is hem vreemd geworden zij legt
wat overblijft in haar streeltekens.

hij staat van glas in lood
gekleurd door haar mond en stapt
uit haar aura vrouw wordt verleden.

als onder een stolp van licht
klimt breder en draait de trap

hij verliest voelt hoe zij hem uitwijst
oplost in het lichtvolle raadsel wordt.

Frank Eltske

Insluipend dit verleden

THEATER DER VRIENDEN AAN TAFEL

Vrienden van toen - zij van toen -
met z'n allen over de veertig nu, een domme
leeftijd hard ingehaald en druk bezig wat
schijn hooghoudend. D.w.z. voortdurend
achterblijvend zichzelf te zijn
en `t koppige niet-willen-geweten-hebben,
niet-willen-gezien-hebben.

Luister,
en bekijk u zelf!

Zo krampachtig dit spel
(om mee te spelen is vereist:
velerlei te moeilijke gedachten denken).
De vaak originele depressies als intermezzo,
creatieve pauze-varianten, weldoende rustpunten
(alleen, de beloftevolle therapeute dan als enig
storend element:
zij liet nooit in haar slipje kijken).

Daargelaten dan één alternatief (en zelfs dan is het
er überhaupt nooit):
pijn opzij latend,
weg,
ver weg!

En van hen vandaan.

BIJVOORBEELD

had veel zin vandaag
de wereld wat af te breken.

tussen duim en wijsvinger
zo`n beetje te verkrumelen.

om bijv. Venetië een keer uit elkaar te halen
New York te demonteren.

want er is toch te veel en veel te veel
van al `t vervelendste veel.

AVONDUREN AAN DE GORGES DU TARN

Steentjes kaatsen:
sommige goedgeelukte herinneren
tot de overkant

dringen een rimpel verleden terug.

Tot een rand bijna die van een toekomst raakt,
het heden dit nu
dan in elkaar gedrumd,
platgedrukt ...

Ach,
`t was ook maar zo`n platte dag
vandaag.

Deen Engels

Toch niet wat ik bedoelde

LEPELAARS

mijn eiland is geen schijn
van wat het gister was
toen er nog zee om spoelde
nu ligt het in de soep.

en lepelaars proberen
er vermicelli uit te halen
dat was toch niet wat ik bedoelde
toen ik het eiland schiep.

het vasteland lacht mij straks uit
wanneer ik weerkeer in mijn sloep
zoals het ook al joelde
toen ik nog op het eiland liep.

VERGEZICHT

de kleur van solidariteit was rood
toen jij gordijnen schoof om vergezicht
en violisten aan het werk te zien
die petjes naast zich hadden op de grond
jij gooide keer op keer wat munten neer
die waren net zo rood als vergezicht
en violisten in de morgenstond.

OVER GAPEN

dat gebaren dikwijls kracht
en herinnerbaarheid
toevoegen aan woorden
wisten we al van-
af de toneelschool en
eigenlijk al eerder.

maar nu een professor
hetzelfde zegt
is het pas echt
en beslaat het een bladzij
van een vooraanstaande
amerikaanse weekly
en zijn foto staat erbij.

DAL

blijf dicht bijeen wanneer je fietst
zei de wegrenner
die onderwijzer was geworden
maar toen de berg
in zicht kwam rende hij heel on-
weerstaanbaar weg
ons achterlatend in het diepe dal
der rekenkunde
maar boven op de berg tenslotte
legde hij alles uit.

Eric Brogniet

In de schrijfkamer

(vertalingen: Guy Commerman)

J'ÉCRIS longuement sur la page des champs
Le lent travail du temps qui oeuvre
Et porte au devant de la mort

Notre dû de fatigues et d'éblouissements
Derrière les neiges et la coulée du ciel
Quelle vie répond ? Quelle parole lève

Son tumulte ébloui à nos lèvres ?
En ces incertaines blancheurs
J'écris la déchirure d'être

Dans le travail du temps

IK SCHRIJF uitvoerig over de bladzij der akkers
De trage arbeid van de tijd die zijn werk doet
En die de dood voorafschrijdt

Onze tol aan moeheid en duizelingen
Achter de sneeuwvachten en de loop van de lucht
Welk leven antwoordt ? Welk woord verheft

Zijn verblind rumoer tot onze lippen ?
In deze onzekere witschakeringen
Beschrijf ik het verscheurde zijn

In de werken van de tijd

DANS LA LUMIÈRE recommencée
Chaque jour oublier
Le peu de savoir qui nous habille

Avec nos mains trouées d'absence
Nous titubons dans le blanc
Perdons l'usage de nous-mêmes

La langue fatiguée, le coeur vacant
Nous rêvons aux clartés
Qui nous restituent pourtant

A nous-mêmes

IN DE WEDEROPSTANDING van het licht
Elke dag vergeten
Het weinige weten dat ons kleedt

Met onze handen vol gaten van gemis
Strompelen we in witheid
Geraken we zelf in onbruik

De taal vermoeid, het hart onbezet
Dromen we over helderheid
Die ons niettemin terugschenkt

Aan onszelf

NOUS SOMMES déblayés
Du début à la fin
Par l'infinie question

De l'amour qui creuse
Dans nos mains ses chantiers
De terre sombre

Nous n'atteindrons jamais
Ni l'ange ni le monde
Qui de toujours

Marchent à nos côtés

WE WORDEN opgeruimd
Van begin tot einde
Door de nooit eindigende vraag

Van liefde die graaft
In onze handen die werkplaatsen
Van sombere aarde

We zullen nooit de engel
Noch de wereld bereiken
Die sinds altijd

Aan onze zijde stappen

QUAND LE JOUR courant sur son erre
Au loin s'abîme et se défait
Quand sur l'extrême lisière

Des bois un fluide fond enfin
Et penche son tumulte de jeunes étoiles
Nous reposons dans le tombeau des mots

Nous couchons dans cette ponctuation
Fragmentaire le dur éclat
D'une mort d'amour qui rayonne

Et qui déchiffre *ici* nos vies

ALS DE DAG zijn gang gaat
In de verte zich in de afgrond stort en oplost
Als aan de uiterste zoom

Van de wouden een fluïdum eindelijk samensmelt
En zijn geroezemoes van jonge sterren aanreikt
Rusten we in het graf van de woorden

We leggen ons neer bij dit leesteken
Versplinterd de harde knal
Van een liefdesdood die uitstraalt

En onze levens hier ontwart

QUAND TOUT se borne et se dénoue
Comme un bouquet de verveines
Dans l'éclat d'un jour finissant

Les épaules du soleil ont beau
Lever plus haut le ciel
Un oubli sidérant cède sur nos vies

Comme un astre ébloui
Nous sommes dans l'éclipse
L'obscurité du désir

Nous travaillons à l'effluence du temps

ALS ALLES zich begrenst en zich ontwart
Als een boeket verbena's
In de schittering van een eindigende dag

De schouders van de zon mogen
Dan nog de hemel hoger tillen
Een verlamd vergeten bezwijkt voor onze levens

Als een verblinde ster
Bevinden we ons in de verduistering
De verdonkering van het verlangen

We werken aan het verloop van de tijd

C'EST UNE NEIGE sur la page des journées
Sans cesse votre voix dans l'infini du monde
Se rejoignant ou s'absentant

Toute la bouche du soleil
Éclaire sans peser jamais
Nos blanches douleurs

Compter la monnaie de nos mots
Ô lumière saccagée de l'amour
Longue et lente est la neige des journées

Sur nos fatigues dans le monde indifférent

ER LIGT SNEEUW op de bladzij van de dagen
Uw stem onophoudelijk in de oneindige wereld
Zich herenigend of zich onthoudend

De volle mond van de zon
Verlicht zonder ooit af te wegen
Onze blanke pijnen

Het wisselgeld van onze woorden tellen
O geplunderd licht van de liefde
De sneeuw van de dagen valt lang en traag

Over onze moeheid op de onverschillige wereld

CHAQUE PAROLE foudroie ces charges
Ces distances qui nous rendent
Présents et séparés

Être au monde dans l'infini
Ou la déréliction des mots
C'est se tenir au milieu

Des éclairs et de la brûlure
D'un amour illimité
C'est chanter au plus près

De l'inconnaissance

IEDER WOORD haalt deze waardigheid
Deze afstandelijkheid die ons het aanwezige
En het scheiden schenken onderuit

Op de wereld bestaan in de oneindigheid
Of de geestelijke armoe van de woorden
Is zich opstellen te midden

Van de bliksems en de brandwonde
Van een grenzeloze liefde
Is zingen in de onmiddellijke nabijheid

Van het niet weten

* * *

[De vertaling van de eerste gedichten uit de bundel *Dans la chambre d'écriture* werden in samenspraak tussen auteur Eric Brogniet en vertaler Guy Commerman gerealiseerd. Een tweede reeks vertalingen zal verschijnen in *De Poëziekrant*, het tijdschrift van het *Poëziecentrum* in Gent. Aldus verwezenlijken we een creatieve samenwerking tussen *Gierik & Nieuw Vlaams Tijdschrift*, het *Poëziecentrum* in Gent en het *Maison de la Poésie* in Namen.]

Noot nadien: Van *het Poëziecentrum* Gent hebben we echter nooit nog iets gehoord betreffende de bezorgde teksten.

Chris van Stolk

Een avond waarop wij verhuizen

ROND MIDDERNACHT

Rond Middernacht
als Thelenious speelt
dan is 't leven zacht
en meer nog onverdeeld

De klanken weg
als ik doelgericht
mezelf dan neerleg
bij de eerste biecht

De pijn, de trompet
als de piano geeft
wat zonder belet
ritme en leven heeft

Gratie en pracht
dan langs me heen
rond middernacht
luister ik liever alleen.

SCHILDERIJ BOVEN BRUSSEL

Een rode deken over de wegen
gekapte cumule en vuurbal
gebreide stoelen waarop wij lagen
toeschouwers in het Vlaamse land

Wegen en paden die wij kruisen
zinnen van Timmermans en Claus
een avond waarop wij verhuizen
lezers van 't ongeschreven lied

Wij zijn de dienaars van lyriek
tussen torens van de industrie
een warme gloed tast meters diep
de schilderijen boven Brussel.

Walter Verraes

Niet voor mezelf

HERMAN

er is een dichter gestorven
in lissabon
gegrepen door de lettergrepen

natuurlijk had hij schrik
van de dood
(ik ken de dichters)
maar hij kreeg geen tijd

hij stamelde
en 't ging voorbij

plots woont hij niet meer
in hen
(de voorgoed verweesden)
ze ritselen in mei nog even
(het zich schaamteloos
vermenigvuldigende jaargetijde)

daar liggen ze nu
voltooide en onvoltooide vrienden
niet meer beweegbaar
schelven hooi op mystieke zolders
(het erfgoed)
niet langer seizoenarbeiders
op zijn pretentieloze land

hoe plots zijn stilte
breekpunt werd
hun stilte nog voor de herfst
een scheut van pijn

*[bij het overlijden van Herman de Coninck
meimaand 1997]*

BARBARA

gekleed in niets dan zwart
op een strak podium
misschien met ergens
een rode roos verstoppt

ik had het moeten weten
maar ik beken
ik kende je blik je neus
de lijnen van je hals
en haren niet

alleen je stem
de woorden
die het deden
uit je mond

tu as fait défait refait souvent
les valises de ta vie

je had geen leeftijd
en nu ben je dood
plots dood

hoe stap voor stap
mijn wereld verder krimpt

je suis triste ce soir
tu étais des miens

[25 november 1997]

WINTERWENDE AAN DE DONK

het meer ligt aangemeerd

de reigers mensen vissers
en vissen zijn vertrokken

het blad de engelen
en de gedachten zijn gevallen

de sneeuwbes
(moeder van de winter)
zij groeit onbetwistbaar
aan de nacht
de lichtboom aan mijn hand

het hart verlangt de vogelvlucht

WINTERNACHTEN

pikzwart ligt de nacht
geen ster geen lamp
geen schijn

geen schijn van kans

de honden liggen angstig
aan de ketting

maar wij
wij geven overmoedig
gestalten aan de zomer

wij geven onberekend
onze harten aan de wensen
van de mensen

Kristin van den Eede

De wereld tot jij en ik

BUITEN gaat de zon, laat bloeiend en
killig mooi wezend, dan toch weer dromen
over de landen; buiten kust de zon
haar horizon met een zachte zucht
en een armvol sluitend licht.
en hier ga ik hoe dan ook liggen
naast jou, over dit dekbed dat als
miljoenen witte vlinders opgevouwen ligt.
`schrijf lieve woorden in mijn adem'
denk ik als geen enige gedachte, en ook :
ik ben verdicht
enkel voor jouw handen,
enkel voor dit gedicht.

WANNEER de regen tot rag

verkramp is

- de wereld tot jij en ik -

stap je engdenkend uit je betekenissen

en je hemd. Je neemt een bliksemstraal en

legt die afgemeten te beven op mijn rug,

het merg uit mijn zieleroerselende botten trekkend.

JIJ

schuift over me heen als vrouwen.

En terwijl kus je de liefde uit je hart,

likt al wat man is uit mijn lijf.

ZEG NIET dat je graag op

mijn smelten toekijkt.

Niet jij.

Niet dit.

Kristin Van den Eede

De wereld tot jij en ik

BUITEN gaat de zon, laat bloeiend en
killig mooi wezend, dan toch weer dromen
over de landen; buiten kust de zon
haar horizon met een zachte zucht
en een armvol sluitend licht.
en hier ga ik hoe dan ook liggen
naast jou, over dit dekbed dat als
miljoenen witte vlinders opgevouwen ligt.
'schrijf lieve woorden in mijn adem'
denk ik als geen enige gedachte, en ook :
ik ben verdicht
enkel voor jouw handen,
enkel voor dit gedicht.

WANNEER de regen tot rag
verkrampd is
- de wereld tot jij en ik -
stap je engdenkend uit je betekenissen
en je hemd. Je neemt een bliksemstraal en
legt die afgemeten te beven op mijn rug,
het merg uit mijn zielerorselende botten trekkend.

JIJ

schuift over me heen als vrouwen.
En terwijl kus je de liefde uit je hart,
likt al wat man is uit mijn lijf.

ZEG NIET dat je graag op
mijn smelten toekijkt.

Niet jij.

Niet dit.